

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

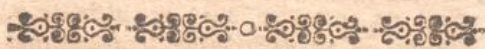
Salisburgi, 1725

VD18 80460526

8. De concessione præbendæ, vel Ecclesiæ non vacantis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

Hanc aliqui distribuunt in investituram *realem*, & *verbalem*, prout scilicet contingit vel per corporalem introductionem, vel tantum per verba cum traditione alicujus signi; quam posteriorem existimant, non tribuere actualem possessionem, sed solum jus ad illam. P. Engel *h. t. n. 5.* Illud certum est, quod, si cui beneficium collatum sit, ejusdem actualem possessionem propria autoritate apprehendere nequeat sine Superioris autoritate, qui de jure communi est Archidiaconus. *c. ad hoc 7. c. ut nostrum 9. de Offic. Archidiacon.* excepto casu, quo beneficium est litigiosum, & occupatum ab alio, quem proinde expelli oporteat: tunc quippe etiam actualis introductio ad Episcopum spectat, sicut & ferme univrsim hodie de consuetudine ei tribuitur. *c. licet Episcopus 29. de Præbend. in 6.*

TITULUS VIII. De concessione præbendæ, & Ecclesiæ non vacantis.

SUMMARI A.

1. *Definitur collatio.* 2. *Potestas conferendi beneficia è quo jure descendat?* 3. 4. *Quatenus competat S. Pontifici?* 5. 6. *Legatis?* 7. 8. *Episcopis, & Capitulis?* 9. 10. *Aliis Prælati?* 11. *Laicis?* 12. *Beneficium cui conferendum?* 13. *usque 17. Ut conferri possit, debet esse vacans.* 17. *usque 26. non reservatum, aut affectum.* 26. *Nec patronatum.* 27. *usque 30. Assignantur collationis requisita.* 30. *finis 31. 32. effectus.*

AB institutione non multum quoque discrepat concessio præbendæ, seu, ut propria phrasî vocatur, *collatio*; imò in lata significatione institutionem comprehendit, ut advertit Rebuff. in *Prax. benef. tit. Formæ vicariatus. n. 127.*

§. I.

- I** *Definitur collatio, quod sit vacantis beneficii concessio gratuita, & omnino libera, seu*

absque alterius præsentatione, ac nominatione facta. P. Engel *de Instir. n. 1.*

§. II.

Causa efficiens collationis, seu concessionis præbendæ alia est remota, alia proxima.

Remota est jus Canonicum, quod Episcopis, aliisque Collatoribus facultatem tribuit, liberè, & sine alterius nominatione, aut præsentatione concedendi beneficium Clerico idoneo, cui libuerit, præscriptâ certâ formâ, ac solemnitatibus.

Proxima sunt Collatores: S. Pontifex, Legati à latere, Episcopi, & Capitula, Abbates, alique, quibus jus conferendi ex speciali fundatione, privilegio, aut præscriptione competit.

S. Pontifex, tanquam Ordinarius omnium Ordinariorum, supremam, eamque absolutam potestatem habet in omnibus beneficiis totius Orbis Christiani juxta *c. 2. de Præbend. in 6. & Clem. 1. Ut lite pendente.* Et quidem in primordio nascentis Ecclesiæ, ac circa primam beneficiorum divisionem solus Papa omnia conferebat, & nemo alius hanc potestatem habebat teste Tamburino *de Jure Abbat. tom. 3. diss. 9. q. 1. n. 1.* Flam. Parif. *de Resignat. benef. lib. 1. q. 10. n. 47.* Crescente postea, & dilatata Ecclesia in partem sollicitudinis vocati sunt Episcopi, & facultatem plenissimam disponendi circa beneficia, quam Papa in toto mundo habebat, eandem in omnibus Ecclesiis suæ Diocesis acceperunt juxta *c. 3. & 4. causâ 10. q. 1. c. omnes basilica causâ 16. q. 7.* atque in hoc rerum statu nulla beneficia specialiter Sedi Apostolicæ reservabantur, sed confusè nunc Papa, nunc Episcopus providebat, erâtque locus præventioni, ita scilicet, ut si unus à Papa, alter ab Ordinario collationem accepisset, tempus datæ & collationis inspiceretur, & qui prior tempore, potior jure haberetur. *Gonzal. ad Reg.*

Res. de Mensib. §. 1. n. 53. Quia verò hæc confusa collatio, & conferendi potestas causa multarum litium fuit, Summi Pontifices hanc potestatem nonnihil limitarunt, & quædam beneficia specialiter sibi reservarunt, vel verbaliter, nimirum in Corpore Juris, in Bullis Extravagantibus, in Regulis Cancellariæ, vel in specialibus Nationum Concordatis; vel per actum realem, nempe apponendo manus, & specialem gratiam singulari personæ concedendo, per quale factum beneficium tacite censetur reservatum, & in jure affectum nuncupatur. Sed de his paulò post amplius.

4 Porro in curia Romana beneficiorum collationes fiunt per signaturas, & vel in forma gratiosa, vel in forma commissoria, seu, ut vulgò dicitur, in forma dignum: à clausula: *Dignum arbitramur, & congruum.* Literæ sub forma gratiosa diriguntur ad eum, cui facta est gratia, & transeunt sub serico rubeo & croceo: literæ in forma *Dignum* diriguntur ad Executores, & bullantur cum chordulis cinabris. Clariss. P. Christoph. Döring. de *Jure Rescripti*. c. 1. n. 10. cum Vital. in *Clem. Jun. n. 10. & 11. de Rescript.* Illas qui obtinet, non est obnoxius ulteriori examini per proprium Ordinarium faciendò: quia signaturam forma gratiosa præcessit ipsius Ordinarii ad Pontificem scripta attestatio de Supplicantis idoneitate, prout consueta hujus signaturæ clausula indicat: *Orator testimonio Ordinarii sui de vita, & moribus, ac idoneitate commendatur.* Per istas Ordinarius jubetur imperrantem examinare, eique, si invenerit secundum qualitates in rescripto expressas idoneum, conferre tale, vel tale beneficium: cum dignum sit, & congruum, ut illis Sedes Apostolica se reddat gratiosam, quibus ad id propria virtutum merita laudabiliter suffragantur. Quò facit *Clem. un. b. t. Clem. 1. de Offic. deleg. Rebuff. in Prax. benef. tit.*

de Rescripto: dignum arbitramur. n. 2. & 3. Felin. in c. postulasti. colum. 3. de Rescript. P. Christoph. Döring. cit. n. 10. Cæterùm provisiones Papales, & rescripta ad beneficia strictè interpretanda, finésque, & terminos eorum exactissimè observandos esse, dubitare non sinunt textus & exempla in *c. fin. X. c. quamvis plenissima 4. c. cum in illis 16. c. cui de non Sacerdotali 17. de Præbend. in 6. Clem. 1. Eod.*

Legati Cardinales, seu à latere, ut qui in Provincia sibi destinata S. Pontificem repræsentant, possunt conferre omnia beneficia vacantia illius Provinciæ. *c. dilectus 6. X. c. officii 1. de Offic. legati in 6. c. cum dilectus 28. de Jure patronat. c. si à Sede 31. de Præbend. in 6. & vacatura suæ collationi reservare. c. presenti 3. de Offic. legati in 6. modò S. Pontifex ea conferre, aut reservare soleat: quoniam potestas Legati à latere, abstrahendo à speciali mandato non amplius se extendit, quàm potestas ordinaria Papæ. Quare excipiuntur dignitates, & beneficia electiva *c. deliberatione 4. Eod. in 6.* item illa, in quibus Laicis ex fundatione, dotatione, vel constructione (secus si ex privilegio tantùm, aut præscriptione) jus patronatûs competit: cum juri patronatûs Laicorum S. Pontifex derogare non soleat, ne Laici à foundationibus avertantur, sicut nec impedire liberas electiones. Ex eadem ratione Legatus à latere non potest apud eundem Ordinarium binâ reservatione pendente in eadem Diocesi facere alteram. *cit. cap. presenti & ibi Passerin. n. 16. & seq.* Planè Legati nati, & missi, seu Nuntii Apostolici in conferendis beneficiis nullam potestatem habent, nisi eam specialiter à S. Pontifice acceperint, vel, quod aliquando fieri solet, cum potestate Legati de latere mittantur. *d. c. 1. & ibi Passerin. n. 5. & 6. c. 3. & 4. de Offic. legat. in 6.**

Illud

6 Illud indagandum: num adhuc hodie in Germania Legati à latere talem potestatem circa collationem, & reservationem beneficiorum habeant? & verius videtur, quòd in Germania vix amplius beneficia conferre, aut reservare possint præter illa, quæ ex negligentia aliorum Prælatorum inferiorum ad Sedem Apostolicam devoluta sunt. *c. venerabilis 37. de Præbend. & Clem. si de beneficio. 5. Eod.* quandoquidem quoad reliqua beneficia Legatorum potestas magnoperè diminuta est, dum Nicolaus V. in *Concordatis Germaniæ* suo, & suorum Successorum nomine Friderico Imperatori, aliisque Principibus, & Prælatibus Germaniæ expressè promisit, quòd in eorundem mensibus, & in beneficiis non reservatis nolit Ordinariorum collationem impedire. *Concord. German. §. de cæteris vero.* igitur neque Legati hoc poterunt præveniendū, vel reservandū? Legati namque etiam à latere nihil possunt contra S. Pontificis prædicta, quæ vim juris habent, cui utique subiecti sunt Legati Apostolici. Accedit communis regula, quòd legatus illa non possit, quæ S. Pontifex ordinariè facere non solet. Dissentit *Garc. de Benef. p. 5. c. 3. n. 42.* ubi per extensum refert decisionem Rotæ in *una Verdunen. Canonicius 6. Martii & 19. Julii 1595. coram Pamphilio.*

7 *Episcopi, Archi-Episcopi, & cæteri Ordinis Episcopalis* Prælati intra suam Diocesim conferre possunt omnia beneficia, in quibus jus contrarium aliis quæsitum non est: habent enim aliàs pro se intentionem in jure fundatam. *c. regenda 4. causâ 10. q. 1. c. omnes basilica 10. cum seq. causâ 16. q. 7. c. 1. de Capell. Monach. c. cum ex injuncto. 12. in fin. de Heret.* ubi ad Episcopi officium tam institutio, quàm destitutio Sacerdotum pertinere dicitur. Interdum tamen collatio beneficiorum non solum ad Episcopum, sed simul ad Capitulum spectat, & vel æquè principaliter,

quo casu alter sine altero beneficium conferre nequit, nisi alterutro mortuo, suspenso, aut excommunicato, vel saltem dependenter à consensu, aut consilio ejusdem Capituli, quo casu Episcopali Sede vacante, aut Episcopo suspenso jus conferendi in Capitulum non transit. *c. un. Ne Sede vacante.* ubi latè Passerin. & alii Interpp.

Singulare dubium, & ingens DD. *diffensio* est, ad quem collatio præbendarum, & Canoniatuum Ecclesiarum Cathedralium pertineat?

Complures collationem hanc soli Episcopo attribuunt, eò quòd solus dispositionem eundem beneficiorum suæ Diocesis habeat, eique de jure antiquo, ac dispositione Ecclesiæ potestas conferendi inferiores Ecclesias, & omnia beneficia suæ Diocesis competierit per *jura citata*; à qua regula non esse recedendum, nisi in casibus, qui postmodum à jure fuerunt expressi, asserit *Gloss. in c. quanquam V. devolvetur. de Elect. in 6.* Discrepant autem, an Episcopus ejusmodi præbendas, ac Canonias cum consensu, vel consilio tantum Capituli conferre debeat? Consilium tantum postulat *Holistensis in c. cum Ecclesia. 31. de Elect. cum aliis*, quibus favet textus in *c. novit. 4. & seq. de his, qua sunt à Præl. Consensum Capituli, vel saltem majoris partis illius exigit Duare. de Benef. lib. 3. cap. 4. Selva eod. tr. 2. p. 9. 22. casu 4. n. 12.* quibus suffragatur *c. ea noscitur. 6. de his, qua sunt à Præl.*

Receptior sententia vult, Canoniatum, & præbendas Ecclesiarum Cathedralium pertinere ad provisionem Episcopi, & Capituli simul, ac æquè principaliter. *Gloss. in cit. cap. cum Ecclesia 31. V. postulavit de Elect. Abbas ibid. n. 9. Fagnan. n. 11. & seq. Garc. de Benef. p. 5. c. 3. n. 13. & seqq.* ubi plures decisiones Rotæ allegat. *Lotter de Benef. lib. 2. quest. 21. n. 8.* Propterea quia in *6. to cum*

Ecclesia 31. *de Elect.* reprobatnr petitio Episcopi Vulterani electionem Canoniorum sibi solirelinquendam petentis, & postea primùm subditur: maximè si sit notorium, quòd ex generali consuetudine solum Capitulum, irrequisitò Episcopò, eligendi Canonicos habeat facultatem; facili argumento, quòd ergo abstrahendo à consuetudine, nec ad Episcopum solum, nec ad solum Capitulum, sed ad utrumque simul electio, seu creatio Canoniorum spectet. Nec sinè ratione: siquidem non minùs principaliter Canoniorum interest, quàm Episcopi, habere bonos Collegas.

Verùm quidquid circa hanc partem theoricè possit disputari, vel ex iure communi, vel ex ratione: hodie attendenda sunt statuta, privilegia, foundationes, pacta conventa, usus, & observantia cuiusque Ecclesiæ, quarum in pluribus Canonicis conferuntur à solo Episcopo, cum consensu duntaxat, aut consilio Capituli; in multis ab Episcopo, & Capitulo simul, ita ut in concursu Episcopus unam, & major Capituli pars unam similiter vocem faciant, adeoque si discordent, nullius collatio subsistat: Panormit. *in cit. c. cum Ecclesia.* n. 11. *Novar. consil. I. de his, que fiunt à Prælat.* in aliquibus à solo Capitulo, & vel ab omnibus, vel à singulis Canonicis: nam ut facilius provideatur Ecclesiis, fieri sæpiùs solent alternativæ præsentationes, & collationes, quæ dicuntur per *Turnum* fieri, eæque in Metropolitana hac Salisburgensi, & in multis Ecclesiis Gallicanis obtinent, teste Gloss. *in c. fin. de Præbend. in 6.*

Eadem, quæ Episcopi, beneficia conferendi potestate potiuntur *Abbat*, & *Prælati*, qui proprium habent territorium, & jurisdictionem quasi Episcopalem, sicque non tantùm quoad se, & sua Monasteria, sed etiam quòd ad subditos sæculares à jurisdictione Episcopi exempti sunt: quippe tales de iure quoque communi omnia beneficia sui territorii con-

ferre queunt. Panormit. *in c. 31. num. 4. de Præbend.* Tambur. *de Jure Abb tom. 3. disp. 9. q. 1. n. 2.* Barb. *J. E. U. lib. 1. c. 17. n. 102.* ubi n. 94. generaliter advertit, ejusmodi Abbates in jurisdictionibus posse regulariter omnia, quæ Episcopi possunt in sua diocesi. Aliis *Prælati* jurisdictionem ordinariam in aliquòd territorium non exercentibus, & quibusvis personis Ecclesiasticis jus conferendi beneficia nonnunquam competit ex speciali privilegio, vel consuetudine, aut præscriptione 40. annorum cum titulo, aut temporis immemoralis sinè titulo. *Clem. un. de Supplend. neglig. Prælat. c. extenore 13. h. t.* juncto *c. 1. de Præscript. in 6.* Pirrhing. *de Præbend. n. 86.* Flam. *Parisi. de Resignat. benef. lib. 8. q. 9. n. 23.* Quin imò si sint in quasi possessione juris conferendi beneficia, licitè & validè ea conferre possunt, ita ut Clerici ab iis provisè collatione acceptatà à beneficiis removeri nequeant, quantumvis postea constet, aut legitimè probetur, jus conferendi non ad Possessorem, sed ad alium pertinuisse. *Garc. de Benef. p. 5. c. 5. n. 57.* sinè dubio ideo: quia ex una parte collatio est quidam fructus juris conferendi, fructus autem percipit bonæ fidei Possessor, nec eos consumptos restituere tenetur; *l. bona fidei. 48. ff. de Acquir. rer. dom. ex altera hoc ipso, quòd provisè per acceptationem collationis jus in re, & proprietatem beneficii acquirant, collatio jam effectum sortita, & juris conferendi fructus consumptus censetur. c. si tali. 17. de Præb. in 6.* Nec obstat, quòd proprietate abforbeat causam possessionis, quando de proprietate clarè constat. *c. cum dilect. 6. de Causa possess. & propriet.* nam id procedit respectu futurorum eventuum, non respectu præteritorum. *Garc. l. c. n. 58.* contra Panormitanum.

Expedienda hic est *quæstio*: num etiam *Laiici* per viam consuetudinis, aut præscriptionis jus conferendi beneficia acquirere possint?

Ratio dubitandi est, quod jus hoc Principes seculares privilegio Apostolico obtinere possint. arg. *c. dilectus. 34. de prabend. & ibi Barb. num. 4.* & multi defacto obtinuerunt: enimverò Imperatores Romanorum habent jus primarum precum, vi cuius in singulis Germaniæ Ecclesiis petere possunt, ut persona, quam nominant, recipiatur: Reges Galliæ sibi jus usurpant, vi cuius vacante Sede fructus beneficiorum Ecclesiasticorum percipiunt, eaque conferunt: Reges Neapolitani habere jus nominandi Episcopos in quadraginta Ecclesiis Cathedralibus, ut post alios testatur Herman Hermes in *Fascio. Juris publ. c. 11. n. 6. & 10.* Privilegio autem parem vim habent consuetudo, & præscriptio saltem immemorialis juxta textum, & Gloss. in *c. super quibusdam. 26. de V. S. & in l. hoc jure. 3. §. ductus aqua. 4. ff. de Aqua quotid. & astiv.* ita ut nec ullus titulus unquam requiratur. *c. 1. de Præscript. in 6.*

Nihilominus per consuetudinem, aut præscriptionem, quamvis immemoriam, Laicos simile jus acquirere non posse, jam pridem in rem judicatam transit; optimâ ratione quia laicus sine privilegio capax non est possessionis juris conferendi beneficia arg. *c. sacrosancta. 51. de Elect. c. causam. 7. de Præscript. sine possessione autem præscriptio non procedit c. 3. de R. F. in 6.*

Unde sua sponte ruit ratio dubitandi, quandoquidem in iis, quæ sine privilegio possideri non possunt, præscriptio temporis immemorialis, cum nulla sit, vim privilegii non habet. Panormit. in *c. novit. num. 22. de Judic.* etsi quando cum immemoriali tempore concurrat fama privilegii Apostolici nonnunquam obtenti, ob ejus exhibendi difficultatem Laicus in exercitio juris conferendi sit relinquendus, donec eam famam falsam esse constet. Felin. in *d. c. causam. 7. num. 7. de Præscript. Layman ad c. 1. de Elect. n. 15.*

§. III.

Subjectum collationis sunt, quibus præbenda, ac beneficia vacantia conferuntur. Debent autem beneficia non nisi merentibus, ac virtuosus conferri. *c. grave nimis. 29. de Præbend. & ex dignis dignioribus, præsertim si beneficia sint curata.* Sic enim decernit Concilium Tridentinum. *sess. 24. c. 1. de Reform. In primis meminerint, nihil se ad DEI gloriam, & populorum salutem utilius facere posse, quam si bonos Pastores, & Ecclesia gubernanda idoneos promoveri studeant: eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesia magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curaverint.* Sed audi, quid Satyricus Poëta occinat:

*Quartuor Ecclesias portis intratur in omnes,
Caesaris & Cræsi, Sanguinis, atque DEI
Prima patet Magnis, & Nummis altera,
Charis*

Tertia, sed paucis quarta patere solet.

§. IV.

Materia, sive *objectum* collationis est beneficium, quod confertur. Ut autem conferri possit.

Requiritur I. Ut vacet, hoc est, ut possessore, vel beneficiato destituatur: id quod tripliciter fieri posse, notat Henr. Zoëf. *h. t. n. 1.* cum P. Engel *n. 2.* Aliquando enim beneficium vacat, & beneficiato destituatur *de facto tantum*, videlicet quando de facto nemo est in possessione actuali beneficii, sed solum ad est aliquis beneficiatus, qui titulum & jus ad beneficium habet, ut quando beneficiatus est vi dejectus, aut injusto metu adactus beneficium resignavit. Sed hæc vacatio ad collationem non sufficit, neque propterea beneficium alteri concedi potest, cum qui per vim, aut metum possessionem de facto amisit,

regressum, & beneficium restitutionis in integrum habeat juxta *c. 2. & seqq. de his, quæ vi, metusve causa.* Interdum vacat de jure tantum; ut si quis detinet beneficium ex collatione illius, qui jus conferendi non habuit, vel si quis de facto in possessione maneat, illius beneficii, quo propter defectum, aut susceptionem secundi beneficii incompatibilis ipso jure privatus est. Est hoc casu licet absolute loquendo beneficium tale tanquam à parte rei vacans, conferri, & impetrari queat debet tamen in impetratione fieri mentio, beneficium ab alio de facto, et sine jure, occupari; alias rescriptum impetratum, & collatio subsecuta nihil valet. Textus & DD. in *c. cum nostris. 6. h. r.* Item hoc casu non potest Episcopus novum beneficiatum in corporalem possessionem beneficii introducere, nisi prius vocato, & examinato possessore, an forte jus aliquod retinendi beneficii possessionem habeat. *c. licet. 28. de Præbend. in 6.* Sæpius autem beneficium vacat de jure, & de facto simul: ut cum nec titulus, nec possessio beneficii apud aliquem est, qualiter vacare censentur beneficia per mortem, aut liberam resignationem Beneficiati. Item huc referenda sunt beneficia, quæ quidem de facto ab aliquo detinentur sed prorsus sine specie juris, & sine omni titulo etiam colorato: quoniam ejusmodi beneficia, instar beneficiorum tam de jure, quam de facto vacantium, liberè conferri, & impetrari possunt, nec in impetratione, vel rescripto de tali possessione mentio fieri debet juxta reatum, & Panormitanum in *c. literas 9. h. r.* quod hæc ratione cum *d. c. cum nostris. 6. Eod. in speciem* contrario conciliatur.

Itaque beneficium Clerici viventis & possidentis, antequam vacet, conferri nequit, & qui vivo, & non legitime privato Sacerdoti successorum subituri patitur, ab Ecclesiæ communionem repellendus est. *c. qui in vivo vivo 1. h. r.* Imò tale beneficium nec pro-

mitti potest in tempus, quo vacare incipiet, ne mortem proximi quis desiderare videatur. *c. nulla. 2. c. ex tenore. 13. Eod.* quod improbum, & bonis moribus repugnat. *l. fin. C. de Pañis.* Et licet in *c. accedens. 14. h. r.* distinguatur promissio beneficii, cum poterit conferre Prælati: ab ea promissione, cum vacabit beneficium; omnis tamen promissio, per quam datur via ad beneficia vacatura, est damnata à Bonifacio VIII. in *c. detestanda. 2. Eod. in 6.* eò quòd sub hujusmodi pallio verborum generalium in effectu latere videatur promissio beneficii primò vacaturi contra Decretum Concilii Lateranensis in *cit. c. nulla. 2. relati,* & induci votum captandæ mortis non minus, quàm si in specie beneficium primò vacaturum promitteretur. Unde & Trident. *sess. 24. de Reform. c. 19.* statuit, mandata de providendo, & gratias, quæ expectativa vocantur, nemini amplius, ne quidem Collegiis aut Universitatibus ad vacatura beneficia concedenda esse, in tantum ut reprobet etiam expectativas, & reservationes mentales, quibus Papa beneficium vel in genere, vel in specie per Bullam, aut per Breve reservabat personæ certæ, quam non exprimebat, sed in mente retinebat.

Dubitanti cuidam, quid sentiendum de præxi, quæ passim etiam timorati personis sibi probatis & charis, cum pro beneficio supplicent, ore tenus, vel scripto promittere solent, se, cum poterunt, gratificaturos, eosque voti composos facturos, & vacante tali, vel tali beneficio neminem alium promoturos? peroptime respondet Henric. Wagnereck in *d. c. nulla h. r.* vel ejusmodi loquendi modis & gratiis etiam scripto factis solummodo spem, non rem ipsam, aut istius obtinendæ jus tribui, ut proinde promittens ad præsentationem, aut collationem faciendam non obligetur, & beneficium, cum vacaverit, alteri sine injuria, & non obstante appel-

appellatione conferre possit juxta *cit. c. relationum. 3. Eod.* vel Canones contrarios non esse ubique in tanto rigore receptos: cum in quibusdam Univeritatibus studiorum generalium ad Gradus Academicos promoti ad Beneficia primò vacantia nominentur, teste Zoël. *h. t. n. 9.* in Ecclesia Salmantina ex immemoriali tempore, & à Pio IV. confirmata consuetudine duo Canonici supernumerarii eligantur, teste Barb. in Trident. *sess. 24. c. 19. de Reform. n. 3.* Addit Henr. Wagnereck *ut supra* quarundam Ecclesiarum more *Canonicos expectantes* canonicatus vacaturos apertè admitti, & Calendariis inseri, prout in Ecclesia Cathedrali Constantiensi aliquot Nobiles suscipiuntur.

16 Porro ad refrœnandas ambitiones, & fraudes supplicantium, qui advertentes, Beneficiario ægotanti spem reconvalescentiæ præcisam esse, præproperè ante mortem ipsius ad S. Pontificem pro impetrando beneficio recurrunt, duæ *Regula Cancellaria* prodierunt. *Prima*, quæ inscribitur *de non impetrando beneficio per obitum viventis*, est, quâ in ordine 21. cavetur, quod si quis impetraverit rescriptum, ut sibi provideatur de beneficio, tanquam per obitum alicujus, tunc viventis, vacante, etiamsi postea per obitum vacet, provisio, & quævis dispositio, dicto supplicanti per obitum hujusmodi denuo faciendæ, nullius sint roboris, vel momenti. *Alterâ* est 30. in ordine, quæ vocatur *de verosimili noticia*, eâque cavetur, impetrationem cujusunque beneficii sive simplicis, sive curati, sive secularis, sive regularis per obitum vacantis, irritam esse, nisi post obitum, & ante datam literarum Apostolicarum congruum tempus effluxerit, intra quod verosimilis noticia obitus ad S. Pontificem pervenire potuerit. Ad quam regulam Rebuff. *glossâ 6.* dicit præmaturas hujusmodi provisiones ita nullas esse, ut nec post triennium juvent, cum ne-

que titulum coloratum habeant, ut exigat *Regula de Trienniali. 36.*

II. Ad hoc, ut beneficium conferri possit, requiritur, ut non sit S. Pontifici *reservatum* vel *affectum*. quippe si defacto simile beneficium ab inferiore Collatore etiam bonâ fide atque ex ignorantia sive juris, sive facti conferatur, collatio omninò nulla est, consequenter omnia in pristinum statum reponenda sunt, adeo ut Beneficiatus, si in dimittendo beneficio reservato difficilem se non præbeat, liberè reverti possit ad priora beneficia intuitu ejusmodi collationis fortè resignata, quam hæc aliis jam fuissent collata, *c. si postquam. 13. c. si beneficia. 20. de Præbend. in 6.*

Ex beneficiis speciali Pontificis collationi *reservatis* aliqua reservata sunt *jure communi*, aliqua *jure extraordinario*.

Jure communi reservata dicuntur, quorum reservatio continetur in Corpore juris communis; qualia sunt beneficia eorum, qui propter quodcunque negotium, vel causam petra tractandam in Curia Romana, seu apud Sedem Apostolicam versantur, & ibidem, vel à Curia recedentes in loco vicino, id est, non distante ultra duas diastas legales (pro diasta computatis 20. milliaribus Italicis, sive 4. aut ad summum 5. Germanicis, arg. *l. itinere. 3. ff. de V. S. l. 1. ff. Si quis cautionib. Clariss. P. Christoph. Döring de Jure Rescript. c. 4. n. 6.*) moriuntur. *c. licet. 2. c. statutum. 3. c. presenti. 34. de Præbend. in 6. Clem. si duobus. 1. Ut lite pend.* Et hoc procedit de ipsis quoque Curialibus, id est, Curia officialibus, licet forsitan Ecclesia Romana vacet, & ad locum Curia vicinum recreationis, vel ex alia quacunque causa ad tempus recedant modo non habeant ibidem domicilium. *d. c. presenti. 34. §. idem est.* Quòd si quis non ratione Curia commoretur in loco, ubi S. Pontifex, ac consequenter Romana Curia est, vel in loco vi-

cino, sed ibi domum, & domicilium habeat, tunc quamvis ibidem moriatur, beneficium propterea non cadit sub hanc reservationem. *d. c. presentii. §. sanè.* Certè si contingit, S. Pontificem aliò Sedem, ac Curiam suam transferre, & Curiales, qui eandem sequi tenentur, in itinere, aut in priori loco Curia, forsitan ob infirmitatem remanentes, mori, eorum beneficia reservata sunt, & apud Sedem Apostolicam vacat, ut locus ultra duas diœtas à Curia distet. *sæpe d. c. presentii. in fin. & ibi DD.*

19 *Jure extraordinario illa beneficia reservata censentur, quæ reservata sunt per Extravagantes, Regulas Cancellaria, Nationum Congregata, aut speciales Bullas Pontificias.*

Per Extravagantes reservata sunt I. beneficia, quæ vacant per assecutionem alterius cum primo, seu priùs obtento incompatibilis, modo adepti possessionis secundi sit pacifica. *extravag. execrabilis. de Præbend. apud Joann. XXII.* II. Ea, quæ vacant per mortem Cardinalium, Officialium, & Familiarium Papæ, ubicunque tales decedunt; ut etiam beneficia Legatorum, & Collectorum Ecclesiæ Romanæ, causarum Auditorum, aliorumque Officialium. *extravag. ad regimen. 13. de Præbend. inter communs.* III. Omnia beneficia secularia, & regularia etiam electiva eorum, qui auctoritate Pontificiâ sublimiores Ecclesiæ beneficia, ac officia tempore promotionis suæ obtinebant. *d. extravag. ad regimen.* IV. Illa, quorum vacatio in Curia, sive Romæ iaducitur per translationem, depositionem, privationem, electionis aut postulationis cassationem, aut alium modum amittendi beneficia. *d. extravag. ad regimen.* Idque etiam si aliquis per contumaciam Romæ non sit, modo sententia Romæ feratur in contumacem. *Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 13. n. 45.* V. Quæcunque beneficia, quæ in manus Papæ resignantur, *d. extravag.*

ad regimen. quamvis resignatio per Procuratorem fiat, & Beneficiatus longissimè distet. *Covar. pp. 99. c. 36. n. 4. Gloss. in Clem. 1. Ut lite pend.* Quin etiam illa, quæ in Curia, sive civitate illa, ubi Papa degit, in manus proprii Episcopi casu ibidem commorantis renuntiantur. *Covar. Var. Resol. c. 20. n. 9. Gonzal. d. gloss. 13. n. 43.*

In *Regulis Cancellaria* complures reservationes reperire est. Ecquidem in prima renovatur reservatio beneficiorum *extravag. execrabilis. & extravag. ad regimen. cit.*, atque novissimè in eadem quoque reservata sunt beneficia contra formam Concilii Tridentini collata; ut si Episcopus contulit beneficium curatum ei, qui non est 25. annorum contra *Trid. sess. 7. c. 3.* vel beneficium simplex minori annis 14. contra *Trident. sess. 23. c. 6. Barb. de Offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 57. n. 80.* In *secunda* reservantur generaliter omnes Ecclesiæ Patriarchales, Primitiales, Archi-Episcopales, & Episcopales, nec non & Monasteria Virorum valorem annuum ducentorum florenorum auri excedentia. Quam regulam Pius V. & Successores novè reservatione auxerunt, omnium nempe beneficiorum, quæ vacare incipiunt in interregno post mortem Episcopi, vel Abbates, ad quem aliàs collatio spectaret, antequam Successor eligatur. Quod verò etiam Monasteriorum mentio fiat, id non de omnibus sed solum de Monasteriis in commendam dari, & consistorialiter conferri solitis accipiendum, docet Chokier ad *d. Reg. 2. in fin.* Quo jure Germania utatur, dicemus *num. 22.* In *tertia* Regula reservantur dignitates majores post Pontificales in omnibus Ecclesiis Cathedralibus Metropolitanis, & Patriarchalibus, nec non principalis in Collegiatis Ecclesiis valorem decem florenorum auri excedentes, non quidem omnes, sed una in singulis, quæ prima est, sive Præpositura, sive Decanatus,

sive quocunque alio nomine appelletur. Gonzal. gloss. 9. §. 4. n. 11. P. Engl. de Prab. n. 23. item omnes Prioratus, Praposituræ, & Dignitates Conventuales Ordinum quorumcunque. Quod tamen rursus de Prioratibus in commendam dari solitis intelligit, & sic declaratum esse, testatur. Barb. cit. loc. n. 105. Per regulam quartam, quintam, & sextam reservantur omnia beneficia Collectorum, Curialium, Cubiculariorum, vel Cursorum Pontificiorum. In septima reservantur omnia beneficia, & Canonicatus Ecclesiarum S. Joannis Lateranensis, SS. Petri, & Pauli, ac B. Mariæ Majoris in Urbe Romana, sicut & quæcunque beneficia ad collationem Cardinalium spectantia casu, quo illos à suis Titulis, vel Episcopatibus tempore vacantia abesse contingit. Demum in Regula octava distinctio Mensium introducta est, ut nimirum etiam beneficia præcedentibus Regulis non Comprehensa Ordinarii Collatores conferre tantum possint, si vacare incipiant Mense Martio, Junio, Septembri, & Decembri; reliquis octo Mensibus quocunque modo vacantia, dummodo non per resignationem in manus Ordinarii vacare incipiant, universaliter collationi Sedis Apostolicæ reservatis. Hodie ad hanc Regulam SS. Pontifices addere solent unam exceptionem, & gratiam specialem pro Episcopis residentibus, ut videlicet, quam diu verè personaliter in sua Ecclesia, vel Diocesi resederint, non tantum prædictis Mensibus, sed alternativè cum S. Pontifice beneficia Mensibus Februario, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris vacantia conferre queant. Quæ alternativa in Germania indistinctè omnibus Episcopis per Consordata concessa est.

21. Frequens disceptatio est: quid juris sit circa beneficia per Regulas Cancellariæ reservata Sede Apostolicâ vacante.

Videbitur fortassis, vacante Sede Papali,

omnem cessare beneficiorum reservationem in illis Regulis contentam, & per consequens beneficia ejusmodi per Episcopos, aliosve Collatores ordinarios liberè conferri posse: ea namque Regularum Cancellariæ natura est, quòd tantum ad vitam Summi Pontificis durent, & cum ipsius morte expirent, nullamque vim obligandi habeant, donec à Successore reassumantur, & renoventur, per text. in proem. Regular. ibi: *quas etiam tunc suo tempore, id est, tempore Pontificatus tui, observari voluit.* Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. §. 5. Proem. n. 2. & seqq.

Ego hanc difficultatem dissolvendam existimo cum distinctione, ut si reservatio inducatur ratione temporis, quomodo beneficia vacantia Mense Januarii, Martii &c. reservata esse diximus, talia beneficia Sede vacante ab Ordinariis conferri possunt, modò vacatio non contigerit vivo adhuc Pontifice, & ita jam antecedenter reservatione affecta fuerit, sicut ex Regula 10. Cancellaria tradit Gonzal. d. §. 5. n. 84. & modò Ordinarii illa beneficia tempore Sedis vacantis contulerint, quia in Regula 68. sibi S. Pontifex reservat omnia beneficia aliàs per regulas reservata, quæ vacarunt Sede papali vacante, nec interim per Ordinarios de iis dispositum, seu minus validè dispositum fuit, ut refert P. Engl. de Prabend. num. 45. Sin verò reservatio inducatur ratione Personarum beneficium aliquod obtinentium, vel ratione ipsorum beneficiorum, quomodo reservantur beneficia officialium & familiarium Papæ; item primæ Dignitates Ecclesiarum Cathedralium, ac Collegiatarum, tunc etsi vacatio contingat Sede Apostolicâ vacante, hujusmodi tamen beneficia collationi futuri Pontificis, reservata maneat, & ab Ordinariis conferri nequeant: eò quòd ipsorum reservatio non primùm Sede vacante, & postquam Regula Cancellariæ expirarunt, inducta sit, ut in-

ducitur reservatio Mensium, sed antea, vi-
vente adhuc Papâ, affecta, & reservata fue-
rint, tunc scilicet, quando Beneficiatus fa-
ctus est Officialis Pontificius, vel quando in
Ecclesia Cathedrali, aut Collegiata fundata,
& auctoritate Papali erecta fuit prima dignitas
Confer Gonzal. *loc. cit. num. 45. Barb. de*
Offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 57. n. 62.

11 Quæ beneficia in *Concordatis Gallia*, aut
illarum *Nationum* reservata sunt, alii disqui-
tant. Vi *Concordatorum Germania*, quæ
Anno 1447. inter Nicolaum V. & Frideri-
cum III. celebrata sunt. I. Reservantur bene-
ficia Cardinalium, & Officialium Sedis Apo-
stolicæ vacantia per illorum obitum, si tamen
illa beneficia actualiter, cum morerentur, te-
nebant, & inter illos Officiales fuerint, quo-
rum in *Concordatis* fit mentio: item omnia
beneficia, etiam Dignitates quæcunque si per
obitum in Curia, vel in vicinia duarum dia-
tarum vacare incipiant, aut si vacatio in Cu-
ria inducatur per privationem, vel depositio-
nem, electionis sive postulationis cassatio-
nem, renuntiationis acceptationem, promo-
tionem auctoritate Pontificis ad Patriarcha-
tum, Archi-Episcopatum, & Episcopatum
Ecclesiarum, ac Monasteriorum Regimina,
aut assentionem pacificam beneficii incom-
patibilis per Pontificem immediatè collati.
II. In Ecclesiis Metropolitanis & Cathedra-
libus quibuscunque etiam non immediatè Se-
dè Apostolicæ subjectis non quidem collatio,
sed confirmatio indistinctè reservatur, ita ut
si intra tempus in *c. cupientes 16. de Elect.*
in 6. præfixum petita non sit, vel si electio
præcedens minus canonica fuerit, ad Sedem
Apostolicam provisio devolvatur. Similiter
in Monasteriis immediatè Sedi Apostolicæ
subjectis, ut in Ecclesiis Cathedralibus, libera
electio Religiosis conceditur, confirmatio ve-
rò Papæ reservatur; at in aliis Monasteriis nec
pro confirmatione Abbatis S. Pontificem ade-

undum esse decernitur, ipsaque beneficia re-
gularia sub expectativis gratiis non cadere
declaratur. III. Quò ad alias dignitates &
beneficia quæcunque hactenus dictis reserva-
tionibus non comprehensa promittit S. Pon-
tifex, quòd nullatenus impedire velit, nec
per gratias expectativas; nec per quamcun-
que aliam reservationem, vel dispositionem,
sub quacunque verborum forma auctoritate
Apostolicâ factam, vel faciendam, quò minus
Ordinarii, ad quos alias collatio, præsentatio,
vel electio spectat, liberè de iisdem dis-
ponere possint, si quidem vacare incipiant
Mensibus *Februarii, Aprilis, Junii, Augusti,*
Octobris, aut Decembris. IV. Econtra be-
neficia reliquis 6. Mensibus *Januarii, Mar-*
tii, Maii, Julii, Septembris, & Novembris
vacantia specialiter suæ collationi reservat,
cum eo moderamine, ut si Beneficiatus in
Mense Papali decesserit, & intra tres Menses
à die notæ vacationis in loco beneficii non ap-
pareat, quòd alicui auctoritate Apostolicâ de
tali beneficio provisum sit, ex tunc Ordina-
rius, ad quem aliàs spectat provisio, pro ar-
bitrio conferre queat. Excipiuntur ab hac
alternatione specialiter majores dignitates post
Pontificialem in Ecclesiis Cathedralibus, &
principales in Ecclesiis Collegiatis, quæ quo-
cunque mense vacent, ad solius Pontificis
provisionem pertinent, ac pròinde in his quo-
que in Germania, nisi specialia privilegia ali-
cubi habeantur, observanda erit supradicta
Regula 3. Cancellariæ teste Brandano in *Conc.*
Germ. notab. 1. n. 9. & Laurentio Nicolarts
eod. tr. lit. 1. §. 12.

Haud immeritò *ambigitur*: utrum Sede
Apostolicâ vacante prædictæ reservationes
cessent, ita ut Ordinarii beneficia tunc vacan-
tia liberè conferre possint? Id quod in Eccle-
siis Parochialibus permillum esse, perspicuè
constat ex *c. si Apostolicâ 35. de Præbend. 6.*
eò quòd vacatio & mora conferendi Paro-
chias

chias admodum periculosa, & animabus damnosa sit. Neque hoc cap. correctum est per Concordata Germania, ut quæ, licet non expirant morte Pontificis, sicut Regula Cancellaria, sed perpetuam, & continuam habeant obligationem, adeoque etiam Sede vacante; non tamen aliter habent, quam à parte rei expressè fuit in pactum deductum, reservatio autem Sede vacante in pactum minimè deducta fuit, cum ante Concordata nulla lis, aut discordia fuerit de Parochiis Sede Apostolica vacante conferendis. Unde & perpetuitas obligationis Concordatorum tantum procedit ex supposito, quod Sedes Apostolica non vacet. Accedit, quòd in Concordatis prædictis non sint novæ reservationes introductæ, sed potius antiquæ multum limitatæ: & incongruè dixisset Nicolaus V. in Bulla Concordatorum. in princ. quòd eadem Concordata non tantum Sedi Apostolicæ, sed ipsi Nationi Germanica sint utilia, & salubria. Quantum ad beneficia non curata, an eorum reservatio per Concordata ita perpetuetur, ut si incipiant vacare Sede Papali vacante, conferri nequeant, sed futuro Pontifici reservari debeant? Affirmant Barbof. de Offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 75. sub n. 62. negat P. Engl de Prabend. n. 49.

24 Per bullas novas, seu speciales reservantur I. quæcunque beneficia propter crimen hæresis vacantia per Bullam Pii V. Cum ex Apostolatus officio. II. Beneficia vacantia propter crimen simoniæ, & simoniacas resignationes, sive, ut loquuntur, beneficia in confidentiam recepta per Bullam Pii V. Romanum Pontificem, III. Parochiæ non collatæ secundum formam Tridentini sess. 24. de Reform. c. 18. per Bullam ejusdem Pii V. In conferendis. IV. Beneficia resignata, quorum publicatio, ut fieri deberet, non est facta in Ecclesia beneficii, & Cathedrali præsentem populo juxta formam præscriptam in Bulla Gre-

gorii XIII. quæ incipit, Humano vix judicio. V. Beneficia offendentis litigantes in Curia Romana, eorumque advocatos. Judices, & Testes, sive litigetur circa causam Profanam, sive circa beneficiale; sive offensio fiat minis sive verberibus, aut invasione, juxta constitutiones Alexandri VI. quæ incipit: In eminentia. Plures alias ejusmodi reservationes consultò omitto, utpotè infrequentes, & in Germania inusitatas propter specialia Concordata, quibus per Regulas Cancellaria, vel alias Bullas posteriores SS. Pontificum non derogatur, tum propter adjectam clausulam derogatoriam, quòd in perpetuum valere debeant, nisi in futuro Concilio de Consensu Nationis Germanica aliter fuerit ordinatum: tum quia tametsi non habeant rationem contractus, aut pacti propriè dicti, adeoque concedendum sit, posse S. Pontificem his Concordatis derogare, habent tamen rationem privilegii & statuti specialis, quæ non tollit lex posterior, nisi quatenus exprimit per e. cum ordinem. 6. de Rescript. & c. 1. de Constit. in 6. Dissentit Brandenb. in Concord. German. q. 10. num. 8.

Cæterum generaliter advertendum est, reservationes, de quibus diximus, non extendi ad beneficia, quæ sunt de jure patronatus Laicorum, quod habent ex foundatione, dotatione, aut constructione Ecclesiæ, ne aliqui laici à foundationibus absterreantur. Gloss. in c. 2. V. collatio de Prabend. in 6. imò neque ad beneficia juris patronatus mixti, quod scilicet uni, vel pluribus ratione patrimonii, alteri autem ratione Ecclesiæ simul competit; eò quod æquum haud sit, ut Laicus propter mixturam Clerici privilegium suum perdat, cum in re individua quis præjudicium pati, & privilegium suum amittere non debeat propter societatem alterius non privilegiati. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloss. 18. n. 12. Chokier ad eand. Reg. 8. gloss. 1. n. 3. Di-

Diversum obtinet in jure patronatûs mixto, & multo magis simplici, si id Laico solum competat ex privilegio, vel præscriptione, ut etiam jure patronatûs Ecclesiasticis competente. Laurent. Nicolartus in *Concord. German. tit. 1. dub. 5. n. 7. & 16.* Garc. de *Benefic. p. 5. c. 1. §. 11. n. 552.* P. Engel de *Præbend. sub n. 8.* ubi à reservationibus quoque excipit beneficia manualia, quia ob revocationem conferentis non sunt perpetua. Barb. de *Offic. potest. Episc. p. 3. alleg. 57. n. 28. cum seqq.* ubi similiter excipit beneficia Mensæ Prælatorum, vel Monasteriorum pleno jure in perpetuum incorporata, eò ipso quod nunquam vacare censeantur, & tantum per Vicarios administrantur.

Reservatis similia sunt beneficia affecta; qualia dicuntur, quibus Papa manum ad effectum conferendi aliquando apposuit. Hæc, etsi aliàs reservata non sint, ab Ordinariis tamen Collatoribus conferri nequeunt, donec Papæ provisio, seu collatio effectum consecuta fuerit. *arg. cap. ut nostrum 56. de Appellat. idque licet provisio facta per Papam sit nulla, vel nequeat sortiri effectum ob incapacitatem, ac defectum impetrantis.* Pyrr. Corrad. in *Prax. Benefic. lib. 5. c. 1. n. 67. per d. c. ut nostrum.* Gonzal. ad *Reg. 8. Cancell. Gloss. 48. n. 15.* ideo: quia affectio ex appositione manûs Papæ implicat specialem reservationem juxta text. in *Extravag. ad Romani Pontificis 14. §. Romani quoque de Præb.* Lotter de *Re Benef. lib. 2. q. 26. n. 28. & seqq.* Gonzal. ad *Regul. 8. Cancell. Gloss. 45. per 101.*

Quamvis autem omnia rescripta, & mandata Pontificia ordinarius Collator sedulo observare debeat, nec impunè negligere, aut contemnere possit, non omnia tamen beneficium affectum, ac reservatum reddunt. Et verò refert, *purè, an conditionatè*: num *cum, vel sine clausula irritante* mandatum, seu rescriptum datum sit. Quando *purè* alicui be-

neficium conferri jubetur, nec est adjuncta *clausula irritans*, quòd videlicet *quidquid contra fuerit attentatum, irritum sit, & inane*; per solam præsentationem literarum Ordinario non auferitur potestas conferendi, & collatio alteri facta tenet; in pœnam tamen inobedientiæ impetranti aliunde providere cogitur. *c. dilectus 27. de Præb. c. si soli 6. h. t. in 6.* Quòd si vero mandatum contineat *clausulam irritantem*, vel Ordinario, & executori simul aut soli Executori directum sit, isque per Decretum Ordinario interdicit, ne alteri beneficium conferat, vel is, pro quo rescribitur, vi mandati jam receptus præbendam expectet, beneficium ita redditur affectum, ut nec validè alteri conferri possit, neque etiam vi cujuscunque gratiæ Papalis ex postfacto obtentæ, quamquam priùs Executori, vel Ordinario præsentatæ, obtineri valeat. *c. tibi 12. §. quin imò. de Rescript. in 6. d. c. si soli 6. h. t. in 6. & ibi Barb. aliique Interpp.* Quando *sub conditione* de certo beneficio rescribitur, v. g. *si impetrans per Executori: em à nobis destinatum repertus fuerit, vita laudabilis, etiam adjectâ clausula irritante*, nihilominus ordinarius Collator ante conditionem impletam validè alteri beneficium conferre potest: idèmq; est, quamvis conditio potestativa, adeòque minùs propriè dicta, ut si mandetur de beneficio certi valoris, *nisi impetrans aliud minoris valoris acceptare velit*: quippe & hoc casu, antequam impetrans voluntatem suam declaret, Ordinarius conferre poterit tam beneficium majoris, quàm minoris valoris, non obstante decreto irritante: quandoquidem illud primum in eventum conditionis suam sortitur effectum per elegantem textum in *Clem. un. h. t.* Secus est, si *in diem* quasi gratia detur, ut si mandetur de beneficio conferendo, quod quis intra mensem duxerit acceptandum, & unà apponatur decretum irritans, tunc enim beneficium redditur affectum non minùs quam

L

quam

quam si purè mandatum esset: siquidem adjectio certi temporis non suspendit effectum clausulæ irritantis, sed in favorem impetrantis facta censetur, quatenus non statim voluntatem suam declarare, sed per totum mensem deliberare possit, juxta textum expressum in *d. Clem. un. §. secus autem.*

26 III. Ut beneficium liberè conferri possit, requiritur, ut non sit patronatui subjectum, sed liberum: in eo namque solum collatio sibi locum vendicat. *c. cum in illis. de Præbend. in 6.* viget autem præsumptio juris pro libertate beneficii, ac pro statu ejus collativo, *c. omnes basilica. & c. nullus causâ 16. q. 7. Cell. dec. 45. n. 2.*

§. V.

Forma collationis, seu concessionis præbendæ consistit in gratuita, & libera translatione juris in beneficio vacante; cujus itidem plura requisita.

27 Primum est, ut collatio sit gratuita, neque ipsam aliqua pactio, aut promissio præcedat ob labem simoniæ. *c. accepimus. 5. e. fin. de Pact. c. de hoc. II. & ibi Barb. de Simon.* Ita enim simoniam mentalem committis, si Collatori beneficii munera offeras, aut obsequia exhibens eò animò, ac intentione, ut per ea inducatur ad conferendum tibi beneficium, licet non interveniat pactum, aut conditio expressa. *c. etsi quæstiones. 18. §. quid autem juncto c. fin. de Simon.* Imò in foro externo præsumetur subinde etiam simonia conventionalis, aut realis, cum plerumque tacitum saltem pactum intercedat per *c. sicut tuis 33. Eod.* Quod maximè obrinet, si Collator acceptâ pecuniâ statim promittat beneficium, nisi constet, eum aliò motivò fuisse permotû; aut si in oblatione pecuniæ mentio fiat de beneficio, vel Collator ipse petierit, ac postea pecuniâ soluta, pretiumque datum fuerit. *c. ex tua. 10. de Simon.* Gloss. in *d. c. etsi quæstiones. V. non petenti.* Parormit. *ibid. n. 5.* Quòd si

munus sit modicum respectu dantis, & accipiens alioquin sit persona honestæ vitæ, nec de vitio avaritiæ suspecta, aut si ob indigentiam oblatio muneris facta fuerit, ex contrariis præsumptionibus præsumptio simoniæ eliditur, ut notatur in *d. c. etsi quæstiones.* consequenter circa munera in foro externo spectandæ sunt circumstantiæ, ex quibus colligetur, an simonia commissa sit, vel non? juxta Gloss. notabilem in *l. cum quid 2. ff. de Rebus credit.* Sanè periculosum semper est circa distributiones beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum munera dare, & accipere, ut proinde in *d. c. quæstiones. 18. de Simon.* merito allegetur illud Isaïæ 33. *Beatus, qui excutit manus suas ab omni munere.*

In facto disceptatum memini: an sine labere simoniæ ab eo, qui ad Canonicatum, aut aliud beneficium recipitur, ex statuto, vel inveterata consuetudine aliquid exigi possit?

Opinio multorum est, non esse simoniacum, si quid obtentu hujusmodi statuti, aut consuetudinis exigatur, modò non exigatur tanquam pretium pro ipsa collatione, aut tradenda possessione, sive eum in finem, ut possessio Canonicatus, aut beneficii concedatur. Joan. Andr. in *c. nemo de R. J. in 6.* Joan. de Anan. in *c. Jacobus de Simon.* Ernic. Pirhing. *ad tit. de Simon. n. 91.* ubi ait: *præsertim in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis in Germania nunc receptum esse, ut novi Canonici convivium dare, imò & in quibusdam locis certam pecuniâ summam Capitulo persolvere debeant: quam consuetudinem simonia juris Ecclesiastici damnare non ausim, cum ea toleretur ab Episcopis, imò etiam a Papa. quem tam generalem consuetudinem integrâ Nationis ignorare, non est verisimile.* Hæc ille

Verùm hanc sententiam suspectam reddere videntur primò textus in *c. cum Ecclesia. 9. c. in tantum 36. in fin. c. Jacobus. 44. de Simonia, & Extravag. sanè Eod.* qui non obicere indi-

indicant, simoniacum esse, in susceptione alicujus ad Canonicatum, aut beneficium exigere aut solvere alicuius etiam modicum, non obstante statuto, vel consuetudine, quamvis immemoriali. *Secundo* decretum Concilii Tridentini *sess. 24. de Reformat. c. 14.* differtè prohibens, ne in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem alicujus Canonicatus, vel beneficii aliquid detur, aut recipiatur, quod non convertatur in usus pios, id est, ut *ibidem* declarat S. Cardinalium Congregatio, vel in *Seminariis subsidium*, vel in *pauperem elemosinam*, vel in *Ecclesiæ fabricam*. *Tertio* Constitutio Pii V. quæ incipit: *Durum nimis*, & per quam innovata est, Bulla novissima Innoc. XII. de die 22. Sept. Anno 1695. in quibus reprobantur omnes, & quæcunque exactiones in institutionibus, & admissionibus Beneficiatorum, ac Canonicorum quocunque modo hæcenus usitatæ, non obstantibus quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, aut quavis firmitate aliâ roboratis statutis, & consuetudinibus etiam immemorialibus.

Putarem, in harendum esse distinctionem, quam ipsum Concilium Tridentinum. *cit. sess. 24. de Reformat. c. 14.* insinuat, ut nimirum munera illa, quæ jure consuetudinis, vel statuti in provisione beneficiorum, aut admissione Beneficiatorum exiguntur, recipi possint, si conferantur ad pias causas, scilicet ipsius Ecclesiæ, vel pauperum; rejicienda verò sint, si convertantur in commodum, & cedant licetis Collatorum, aut Canonicorum Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiarum. Panormit. & Felin. in *c. Jacobus. 44. de Simon.* Joan. Gutierrez *can. 99. lib. 1. c. 29. à n. 26.* & cum aliis relatis Garc. de *Benef. p. 8. c. 1. n. 83.* nisi ista pro labore gratis, ac sine taxatione, & exactione post obtentam posses-

sionem Canonicatus, aut beneficii exhibeantur, in quibus nulla est species simoniæ. *c. quam pio. 2. in fin. causâ 1. q. 2. c. dilectus. 30. in fin. & c. tua nos 35. §. si verò. de Simon.* quemadmodum exemplis comprobari possit, & in specie de emolumentis sigilli. *Clem. statutum. ubi Gloss. V. expensa. de Elect.* item pro labore in executione dispensationis matrimonialis. Sanchez de *Matrim. lib. 8. disp. 35. n. 10 & seq.*

Ac etiam requisitum collationis est, ut fiat tempore legitimo. Est autem tempus legitimum spatium sex Mensium, intra quod, si ab Ordinario, vel inferiore Collatore beneficium non conferatur, pro ea vice potestas conferendi, velut caduca, gradatim ad Superiores usque ad Papam devolvitur, ita ut ille valeat Ecclesiæ de persona idonea providere. *c. nulla. 2. c. quia diversitatem. 5. c. post ulastis. 15. & ibi DD. h. t. c. licet Adagister. 3. de Supplend. neglig. Pralat. Clem. un. Eod.* Itaque si collatio ad Collatorem Episcopo inferiorem spectaverit, eo negligente jure devoluti pertinet ad Episcopum, tanquam ad proximum Superiorem. *d. c. nulla. 2. b. t. Azor. Instit. Moral. p. 2. lib. 6. c. 27. q. 4.* Idque procedit etiam in Collatoribus regularibus, ita ut Episcopus beneficia ob eorum negligentiam devoluta conferre possit tanquam Ordinarius, si exempti non fuerint; alioquin tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, si exempti sint, & R. Pontifici immediate subjecti. *d. Clem. un. de Supplend. neglig. Pralat. Zerol. in prax. Episcop. p. 1. V. beneficia. §. ad 3.* Rebuff. in *prax. benef. tit. de Devolut. n. 37.* Excipiuntur beneficia Monasteriis unita, ac incorporata, in quibus, quia Abbas Monasterii est principalis Rector, & nunquam propriè vacant, propriè in providendo negligentia intervenire nequit, & consequenter neque devolutio fieri. Curabit tamen Superior, ut Vicarius idoneus constituatur, sicut & toto

tempore alterius cujuscunque beneficii vacantis, præcipue curati, ob necessariam Sacramentorum administrationem. Trident. *sess. 24. de Reformat. c. 18.* Per quem suppleatur negligentia à Capitulo, aut Episcopo in conferendis beneficiis admitta? diximus in *tit. de Supplend. neglig. Pralat. n. 7.* Illud adhuc hinc addo, quòd terminum à Jure communi collationibus beneficiorum præfixum Episcopus suis inferioribus Collatoribus restringere non possit, neque cogere, ut citius conferant per *c. indulgent. 17. de R. J. in 6.* neque enim Episcopus contra legem Superiorum venire potest, & illud immutare, quod per SS. Pontifices de jure concessum est.

Tertium requisitum collationis est ejusdem acceptatio, ut quæ ad consecutionem beneficii collati ita necessaria est, ut sine ea in illa jus in re acquiri non possit. *c. si tibi absent. 17. de Præbend. in 6.* Poterit autem acceptatio fieri non tantum per ipsum, cui collatum est beneficium, sed & per Procuratorem, etiam laicum, speciale mandatum habentem: enimverò etsi laicus non sit idoneus, qui beneficium sibi acquirat, non tamen inhabilis esse videtur, ejus ministerio Clericus in acceptando beneficio utatur, ex quo acceptatio est nuda voluntatis declaratio, quæ per quemcunque fieri potest. Rota in *antiquis dec. 104. & 418.* Panormit. cum Joan. Andr. *inc. accedens. 24. num. 6. de Præbend. ubi num. 4.* generalem regulam ponit, in beneficialibus, & in aliis spiritualibus non sufficere mandatum generale, sed requiri speciale, tum propter qualitatem rerum; tum propter judicium. Porro absque mandato cum quis collationem accepit, secuta postmodum ratihabitione, beneficium à die acceptationis, non ratihabitionis acquisitum censetur per *c. ratihabitionem 10. de Reg. Jur. in 6.* Angel. in *l. 26. ff. & in l. 7. C. de Reb. cred. Bald. ad l. 5. C. Mandati. Alexand. lib. 5. consil. 78.* Quæ

opinio usu receptior est, quanquam alii cum Panormit. in *cit. c. accedens. n. 5.* statuunt, jus acquiri à die ratihabitionis, non acceptationis, motivatione Gloss. *ad c. quam sit Ecclesiis. 6. de Elect. in 6.* ubi dicitur, consensum ab Electo infra mensem à die præsentatæ electionis præstandum esse. An autem hoc inde clarè inferatur? haud immeritò dubitaveris.

Quartum & speciale requisitum est, ut Patrochiae non arbitrio Episcopi, sed per concursum conferantur, hoc est, ut vacante Ecclesiâ Parochiali per edictum publicum ad valvas illius, vel Cathedralis Ecclesiæ affixum omnes vocentur, qui volunt examinari, comparentes præstituto die se sistant coram Ordinario, & Examinatoribus, in Synodo constitutis, & qui Examinatorum judicio magis idoneus reperietur, Ecclesiæ vacanti præficiatur. Trident. *sess. 24. de Reformat. c. 18.* Caveant autem concurrentes, ne quidquam occasione hujus sive ante, sive postea Examinatoribus dent, aut isti accipiant; alioquin Simonie vitium utrique incurrunt, à quo non absolventur, nisi dimissis beneficiis, quæ antè habebant, & ad alia impostertum inhabiles redduntur. Idem Trid. *loc. cit. §. caveant.*

Verum excipiuntur ab hoc concursu Patrochiae, quæ ad jus Patronatus Laicorum pertinent, ita ut ille, vel illi tantum, quem, vel quos Patronus Laicus præsentarit, per Examinatores ad concursus destinatos examinari debeant. Trident. *d. c. 18. §. quod si juris patronatus Laicor.* Idem est, si jus patronatus partim laicale, partim Ecclesiasticum fuerit, cum in casu mixti patronatus qualitas favorabilior attendenda sit, nec libertas Patroni laici propter mixturam Clerici restringi debeat. Fagnan. in *c. cum propter. 38. de Jure patronat.* ubi hanc S. Congregationis sententiam à S. Pontifice approbatam notat, & cavendum monet à declarationibus, quas adfert

Garc.

Garc. de Benef. p. 9. c. 2. n. 278. Quod si jus patronatus fuerit Ecclesiasticum, concursus quidem locum habebit, sed si institutio ad Episcopum spectet, examine peracto Patronus Ecclesiasticus habebit electionem, & illum praesentabit, quem ex probatis ab Examinatoribus digniorem judicaverit. Secus, si institutio spectet ad Praelatum Episcopo inferiorem: quippe tunc Episcopus solus ex iis, qui idonei reperti sunt, digniorem eligit, quem Patronus illi inferiori Praelato praesentat. *Trident. loc. cit. si vero juris patronatus Eccles. Garc. d. c. 2. n. 262.* ubi in hanc rem plures Cardinalium declarationes adducit. Praeterea in Bulla Pii V. *Ad exequendum*, excipiuntur Parochiae, quae Monasteriis, vel aliis Ecclesiis incorporatae sunt, in quibus sola Praelati nominatio sufficit, & taliter nominatus sine concursu (praevio tamen examine, & approbatione Ordinarii) non tanquam Parochus, sed tanquam Vicarius ponendus est. *Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 5. §. 3. n. 53. Barb. ad Trident. d. c. 18. n. 16.*

§. VI.

30 *Finis* collationis, seu concessionis praebendae, ac beneficii est, ut per eam Ecclesiae vacanti provideatur de Pastore, ac Beneficiario idoneo.

§. VII.

31 *Effectus* alius est collationis oblatae, alius collationis acceptatae.

Effectus collationis oblatae est, quod ea à Collatore revocari nequeat, nec beneficium, sive praesenti, sive absenti, sive ignoranti collatum, alii conferri possit, nisi id primus recuset, aut terminus ad consentiendum assignatus praeterlapsus sit. *c. si tibi absenti. 17. de Praebend. in 6.* aliter ac in donatione, quae absenti facta ante acceptationem semper retractari potest per *l. absenti. 10. ff. de Donationib. l. qui absenti. 38. ff. de Acquir. vel amit. possess.* Cujus diversitatis hanc rationem Nostri as-

signant: quod aliae donationes ex mera liberalitate, & libera donatoris voluntate depeant, hincque ante acceptationem voluntas mutari possit, quod secus in collatione beneficii Ecclesiastici, ubi conferens ratione officii sui conferre obstrictus est. Semel itaque facta collatione officio suo functus amplius poenitere nequit. *arg. l. 55. ff. de Re judic. Panormit. in c. accedens. n. 3. de Praebend. & c. publicato. col. 3. de Elect. Bartol. ad l. absenti. 10. ff. de Donat.*

Effectus collationis acceptatae est, quod eam sola, absque traditione possessionis beneficii, ejusque apprehensione in illo jus in re acquiratur. *d. c. si tibi absenti. 17. de Praebend. in 6.* Ex quo consecretarium est, quod si Romanus Pontifex beneficium suae collationi reservatum alicui contulerit, iisque ante acceptationem moriatur, beneficium non fiat vacans, sed reservatio adhuc integra, & salva maneat, cum aliquin collatio beneficii reservato, & subsecuta ejus acceptatione reservatio etiam ante apprehensionem possessionis expiret. *Ludovic. Gomez in Regal. de triennali possess. q. 20. n. 2.*

TITULUS IX.

Ne Sede vacante aliquid innovetur.

SUMMARIA.

1. *Quid sit sedes vacans? Ex quibus causis inducatur sedis vacatio? 3. Qua dignitas dicatur sedes vacans? 4. Quot modis sedes vacet? 5. 6. 7. Quid Capitulum sede vacante possit circa provisionem beneficiorum? 7. usque 12. Circa jurisdictionis Episcopalis administrationem? 12. & seqq. circa rerum temporalium dispositionem.*

HActenus de concessionibus praebendae, & Ecclesiae non vacantis. Sed quia dubitari posset, num vacante Sede in hac concessionem